

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah.

Velja za celo leto..... \$6.00
Za pol leta..... 3.00
Za New York celo leto..... 7.00
Za inosemstvo celo leto... 7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily
in the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers

TELEFON: 2876 CORTLANDT.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: 4687 CORTLANDT.

NO. 198. — ŠTEV. 198.

NEW YORK, MONDAY, AUGUST 23, 1920. — PONDELJEK, 23. AVGUSTA, 1920.

VOLUME XXVIII. — LETNIK XXVIII.

BOLJŠEVIKI IN TURKI V P RIJATELJSKEM OBJEMU

ARMENCI SO DOVOLILI BOLJŠEVIŠKI KAVALERIJI, DA GRE SKOZI NJIH OZEMLJE V NAMENU, DA OJACI ARMADO MUSTAFE KEMAL PAŠE. — ARMENCI SE BOJE IZGUBITI SIMPATIJE EVROPE.

Carigrad, Turčija, 21. avgusta. — Dva boljševiška kavalerijska polka sta šla skozi južno Armensko na turško ozemlje ter s tem ustanovila stik s turškimi nacionalističnimi četami, katerim poveljuje Mustafa Kemal paša. Tako se glasi v poročilih, ki so dospela danes semkaj.

Kiazim Kara-Bekir, ki poveljuje turškim nacionalističnim četam v Erzerumu, je pred več dnevi odredil splošno proslavo prihoda boljševiških čet. Rekel je, da je to eden največjih dogodkov v moderni zgodovini in pričetek gibanja, ki bo preprečilo prisilno izvedenje sramotne mirovne pogodbe.

Kiazim je izjavil, da bi Armenci ne bili v stanu nastopiti proti nacionalistom in da bi bili prisiljeni skleniti mir z moskovskim svetom, vladar česar bi Armenci ne bili še nadalje v stanu napadati turških vasi ter masakrirati njih prebivalstvo.

Mustafa Kemal paša je poslal ruskemu ministrskemu predsedniku Leninu brzojavko, v kateri se mu je zahvalil za pomoč, katero mu je poslala sovjetska Rusija.

Boljševiki so skušali izsiliti prehod preko Armenske na črto Aleksandropol-Kars, a Armenci so se uspešno upirali. Konečno pa so sklenili Armenci dogovor, soglasno s katerim se je dovolilo boljševikom začasno uporabo južnih poti ter zasedenja črte Zanzbur-Karabag-Nakičevan.

Armenci v Carigradu so izjavili, da so razočarani vsprico teh vesti, kajti boje se, da bo popustljivost armenske vlade napram boljševikom odvrnila simpatije evropskih narodov od armenskega naroda ter njegovih upravičenih aspiracij.

Poročila, ki so dospela semkaj, izjavljajo, da so francoske čete zavzele Tarsus v Mali Aziji dne 12. avgusta in da bo na ta način mogoče oprostiti ameriške pomožne delavce, ki so bili zapostveni v Adani. Tarsus leži na sredi poti med Mersino in Adano.

Damad Ferid paša, veliki vezir, se posvetuje vsaki dan z odličnjaki glede stvarjenja novega kabineta. V vladnih krogih se domneva, da bo prišlo do koalicije v namenu, da se doseže sporazum s sledilci Mustafe Kemal paše.

Odstop Damad Ferida se smatra tudi vrjetnim vsprico opozicije nacionalistov proti njemu. Splošno prevladuje naziranje, da bi ne bila turška vlada v stanu nastopiti proti nacionalistom tudi ne v slučaju, da bi dobila od zaveznikov dovoljenje za to.

PREMOGARJI SE MORAJO VRNITI NA DELO

Premogarji v Indijani so bili pozvani, naj se vrnejo na delo, dočim se bodo vršila pogajanja.

Terre Haute, Ind., 21. avgusta. — Edward Stewart, predsednik okraja 11, United Mine Workers, je pozval danes vse člane krajevnih uni, ki stavekajo sedaj v Indijani, naj se vrnejo na delo takoj, dokler se ne bo sestel odbor premogarskih in delodajalskih komitejev glede plačine lestvice. Tozadeve seje se bodo pričele v torek v Terre Haute, Ind. Brzojavka na uradnike krajevnih uni se glasi: — Zagotavljamo vam, da se bo vprašanje plače primerno uravnalo v torek.

Indianapolis, Ind., 21. avgusta. — Položaj v premogarski industriji je postal danes bolj napet, kajti prišla so poročila, ki javljajo, da je bilo opaziti v vrstah stavarjev razkol. Tretji dan obnove stavek je imel za posledico, da je manjkalo številnim

Premislite dobro, komu boste vročili denar za poslati v stari kraj ali pa za vožnje listke.

Sedaj živimo v času negotovosti in sloraba, vsekakor postati hitro bogat, ne glede na svojega bližnjega. Razni agentje in zakoniti bankirji rastejo povsod, kakor gobe po dežju.

V teh časih se stavijo v denarnem prometu nepričakovane zapreke starim izkušenim in premožnim trdkam; kako bo pa malim neizkušenim začetnikom mogoče izpolniti svoje neutemeljene obljube, je veliko vprašanje.

Naše denarne pošiljke se sadnji čas po novi svesi in na novi način primerno sedanjim razmeram v Evropi dovolj hitro in zanesljivo izplačujejo.

Včeraj smo računali za pošiljke jugoslovanskih kron po sledečih cenah:

300 kron	\$4.05	1,000 kron	\$12.80
400 kron	\$5.40	5,000 kron	\$63.50
500 kron	\$6.70	10,000 kron	\$126.00

Vrednost denarja sedaj ni stalna, menja se večkrat nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vna prej. Mi računamo po ceni istega dne, ko nam poslani denar dosepe v roke.

Denar nam je poslati najbolj po Domestic Money Order, ali po New York Bank Draft.

LENIN IN SVETOVNA SOVJETSKA REPUBLIKA

Berlin, Nemčija, 21. avgusta. — List v Petrogradu so pričeli govor Nikolaja Lenina, katerega je imel ruski sovjetski ministrski predsednik v Moskvi in tekom katerega je dal izražati svoj politiki napram inozemskim deželam, ki baje na pozna nobenega kompromisa. Tako se glasi v poročilih, ki so dospela danes semkaj.

Lenin je izjavil, da mora še naprej pospeševati revolucijo v vseh deželah, dokler ne doseže svojega cilja, ki je mednarodna proletarska sovjetska republika.

Azija in iztok sta za enkrat glavno upanje boljševikov, — je rekel Lenin, — in tam mora pokazati Rusija svojo moč. Izjavil je, da je v Angliji najhujši sovražnik boljševizma oportunistični in aristokratski delavski razred in da je cilj sovjetske Rusije ojačiti komunistično manjšino v Angliji proti temu razredu delavcev.

Prebivalstva v okraju Katovic se je lotila panika. Na tisoče beguncev, največini Židov, beži preko meje v pravo Nemčijo.

Poročila, ki so dospela semkaj iz izključno nemških virov, označujejo Poljake kot napadalce v tem konfliktu. Izjavljajo, da je na tisoče rednih poljskih čet prekorčilo mejo Gornje Šlezije in da terorizirajo celo plebscitno ozemlje. Poročila pravijo, da je namen Poljakov polastiti se Gornje Šlezije brez ozira na izid ljudskega glasovanja.

Boji, ki so se pričeli ipozno večeraj popoldne, postajajo baje vedno hujši. V Katovicu samem so ljudske drhali uničile več javnih poslopij.

Nemško časopisje se pritožuje, da ne store zavezniške čete v Gornji Šleziji nobenega koraka, da bi zavarovale nemško civilno prebivalstvo pred poljskimi razgrajaji. Berlinsko časopisje priznava s nekoliko trpkostjo, da so uspehi poljske proti-ofenzive popolnoma izpremenili vojaški položaj in s tem tudi mednarodni diplomatski položaj.

List Post, glasilo reakcionarncev, omenja "drugi čudež Marne", sprejeta resolucija, ki zahteva, naj ter pravi, da ima čudovita enotnost poljskega prebivalstva še več rom na rusko-poljsko vprašanje.

Tvrdis Frank Sakser, 28 Cortlandt St., New York, N. Y. Znanstveniki leta 1920.

GLAVNA ULICA V VARŠAVI.
BOLJŠEVIKI PRED VARŠAVO.

Satirani del predstavlja ozemlje, katerega so zasedli boljševiki. — Jasno je, da bo glavno mesto Poljske v najkrajšem času v njihovih rokah.

POLJSKE ČETE V GORNJI ŠLEZIJI

Poroča se o ostrih bojih v Katovic in drugih okrajih. — Involvirane so zavezniške čete in policija.

Berlin, Nemčija, 21. avgusta. — Položaj v Gornji Šleziji postaja v vsakim trenutkom bolj resen in vznemirjen v tukajšnjih vladnih krogih postaja vedno večje. Ostri boji so se završili v Katovicu in drugih okrajih med Poljaki, nemško polkejo in zavezniškimi četami. Številni so bili ubiti in ranjeni, s soglasno s poročili, ki so dospela semkaj.

Poljski prebivalci Gornje Šlezije so predložili celo vrsto pogojev, s pomočjo katerih bi se lahko napravilo konec nemirov, ki so se pojavili v plebscitnem ozemlju. Pogoji vključujejo odstranjenje varnostne policije ter izgon vseh prebivalcev, ki so se priselili v Gornjo Šlezijo v zadnjih dveh letih in naj so Nemci ali Poljaki. Ustanovi naj se krajevno vladno, obstoječo iz gornjih Šlezijcev ali oseb, ki so živeli tam najmanj dvajset let. Aretira in stavi pred sodišče naj se vse one, ki so se vdeležili zadnjih nemirov. Plača naj se odškodnino vsem Poljakom, s katerimi se je grdo postopalo in javna zastopstva naj prevzamejo v svojo lastno oskrbo vodovode, plinarne in druge javne naprave. Ti predlogi so bili predloženi mednarodni komisiji, ki ima kontrolo nad Gornjo Šlezijo.

Belgija bo ostala nevtralna.

Bruselj, Belgija, 19. avgusta. — Tukaj se vrši zborovanje belgijskih duhovnikov. Danes je bila sprejeta resolucija, ki zahteva, naj ter pravi, da ima čudovita enotnost poljskega prebivalstva še več rom na rusko-poljsko vprašanje.

V MEZOPOTAMIJI PRETI ARABSKA VSTAJA

Angleži so poklicali nazaj častnike iztočnih sil, ki se mude na dopustu, da zatro vstajo domačinov.

London, Anglija, 21. avgusta. — V Londonu so se bali danes splošne vstaje Arabcev v Mezopotamiji proti angleškim četam, ki so zasedle to deželo. Evening News pravi, da se pripravljajo novo kampanjo, ki je namenjena temu, da se konča temu gibanju domačinov. Vlada je poklicala nazaj v službo vse častnike mezopotamskih in indijskih sil, ki se mude na dopustu ter je pozvala demobilizirane častnike, naj se takoj pridružijo armadi za službo v ekspedicijskih silah. Pariz smatra položaj za zelo resen ter je mnenja, da bo treba močnih vojaških sil, da se napravi konec sedanjem nemirov.

Dejanski je celi železniški sistem v Mezopotamiji izven službe vsled guerilla vojevanja, katerega se poslužujejo Arabci na najbolj različnih točkah. Nemiri, ki so bili sporiadi izra marca, so zavzeli sedaj tak obseg, da bo treba nanovo zavojevati deželo, katero je dala Liga narodov Angliji kot mandat. Bagdad je v nevarnosti in izvanredne varnostne odredbe so bile že uveljavljene za obrambo tega mesta.

V nekaterih krogih se domneva, da bo angleška vlada komaj v stanu vzpostaviti tako kampanjo kot je potrebna za popolno podjarmljenje Arabcev. Treba je vzeti vpošte stališče delavcev napram taki kampanji in častniške poročevalce so danes informirali angleški delavski voditelji, da bodo angleški delavci solidno nasprotovali vsakemu takemu gibanju. Ne more se reči vnaprej, če bo "Sovjet akcije" šel tako daleč, da bo proglasil splošno stavko proti kampanji v Mezopotamiji, vendar pa tako akcija ni popolnoma izključena, temveč nasprotno celo vrjetna.

Vsled tega domnevanja številni, da se bo zadeva razvila v vojno razlizo, ki pa bo kmalu minila. Listi dežele kažejo resnično razpoloženje naroda glede tega predmeta. Tako piše naprimer Daily Express:

— Sklep, da se drži Mezopotamijo z velikansko, vedno naraščajočo garnizijo ali posadko, je očitno napačen. Ali nimajo ministri toliko moralnega poguma, da bi to priznali ter enkrat za vselej zapustili to zločestno deželo?

Daily Telegraph pravi:

— Jasno je, da nismo prav poseben dobrodošli in da le neznamen del prebivalstva ceni naše napore, da jim prinesemo blagor biše kulture in bolj popolne civilizacije. Najboljše, kar moremo sedaj storiti zanje je, da jih napravimo zmognim hraniti same sebe in da izročimo svojo vladno stalni domači administraciji, če jo je mogoče najti.

Times in ostalo Northeliffovo časopisje se seveda za vojno.

POLJSKA ARMADA BAJE NAPREDUJE

POLJAKI SO BAJE ODREZALI ŠEST SOVJETSKEH DIVIZIJ, KI OBSEGAJO 40.000 MOŽ. — OSTRI BOJI SE VRŠE SEVERNO IN SEVERO-IZTOČNO OD VARŠAVE. — BOLJŠEVIKI SO PRAVLJENI IZPRAZNITI SOLDAVO.

Pariz, Francija, 21. avgusta. — Šest boljševiških divizij, obstoječih iz 30.000 do 40.000 čet, je obkolilo poljske čete med Sjedlice in Best Litovskom, soglasno s poročili, ki so dospela semkaj.

Na glavnem pozorišču operacij na poljski fronti prodirajo Poljaki v smeri proti Brest-Litovsku. Dospeli so do doline srednjega Buga. Jetniki, katere so ujeli Poljaki v zadnjih par dnevih, štejejo približno 19.000 mož. Velike množine zaplenjenega vojnega materiala se še ni prešlo. Številne topove z lafetami vréd so pustili boljševiki v gozdovih.

Glavne operacije se vrše sedaj v vilicah med rekama Narev in Bug, iz katerih se boljševiške čete, poražene pri Varšavi, hitro umikajo. Poljska armada prodira v smeri proti Ostrolenki ter je njen cilj prerezati zveze med boljševiškim središčem ter desnim krilom.

Med Ostrolenko in Lomso, na močvirnatem ozemlju, katero namaka reka Narev, bo vzporedil sovražnik najbrž zadnji poskus, da obstoji na mestu, predno bo odločena usoda rdeče armade na severu, kjer je položaj skrajno resen.

Varšava, Poljska, 21. avgusta. — V poročilu, ki je bilo izdano včeraj, se glasi, da se nahaja Ciechanov, ki leži severozapadno od Varšave, zopet v poljskih rokah. Položaj boljševiških čet, ki operirajo med Vislo in prusko mejo, postaja vedno bolj kritičen in sovražnik se umika v smeri proti Ostrovi.

Brest-Litovsk je bil zaseden in iztočni forti so dobili poljske posadke.

Na južni fronti nadaljujejo boljševiški generali Budeni z obkroževalnim gibanjem proti Lvovu. Poljaki, ki branijo Lvov, so zopet zadeli boljševiški kavaleriji obuteben poraz. Poročilo pravi, da se vrši bitka, ki je namenjena je preprečiti prekoračenje Dunajra pri Nikola-jevu od strani boljševikov. To prekoračenje predstavlja del boljševiških manevrov proti Lvovu.

Poročila navajajo nadaljne poljske uspehe na različnih delih fronte.

Osem nemških civilistov, katerim se je dokazalo, da so sodelovali z boljševiki, so dale poljske vojaške oblasti ustreliti.

MINISTR. PREDSEDNIKA GIOLITTI IN MILLERAND

Italijanski ministrski predsednik Giolitti se bo posvetoval z Millerandom glede poljske krize.

Pariz, Francija, 21. avgusta. — Oficijelno potrdilo, da se bo kmalu vršil sestanek med ministrskima predsednikoma predsednika Giolitti-ja in Millerandom. Namen tega sestanka je razpravljati o bodočih odnosaiah med tema dvema deželama ter o položaju, ki je nastal iz poljske krize.

Italijanski ministrski predsednik hoče govoriti z Millerandom tudi glede jadranskega vprašanja.

Giolitti, ki bo imel pogovor glede tega predmeta z Lloyd George-om v Lucerne, naslednji teden, se baje sprejel novo jadransko politiko izra časa, ki je D'Annunzio proklamiral neodvisnost Reke. Italija hoče sedaj natančno izvedbo Londonske tajne pogodbe. (Le čakaj Giolitti, vsa imperijalistična roparstvo in vse tajne pogodbe bodo kmalu izginile.)

Sestanek med italijanskim ter francoskim ministrskim predsednikom se bo vršil v Aix les Bains. Mogoče bo prišel tudi Lloyd George, tretji bratec v čedni družbi. Datum sestanka je bil začasno določen za drugi teden v septembru.

Splošni evropski položaj zahteva, da se evropski ministrski predsedniki čimprej sestanejo.

Francosi so zelo vznemirjeni vsled poročil, da je bila definitivna pogodba sklenjena med Nemčijo in boljševiki še predno se je vršila konferenca v Spa med nemškimi in zavezniškimi zastopniki.

Boljševiki so baje priznali nemško mejo iz leta 1914.

Brzi parnik "Pesaro"

(prejšnji parnik Hamburg-Amerike proge "Moltke")

odpluje v Genova 1. septembra

Vožnja za 3. razred stane \$ 98.50
Vožnja za 2. razred stane \$168.65
vsevišji vojni davek, ta cena je veljavna skozi do Trsta.

Kdor želi s tem brzim parnikom potovati, naj nam takoj piše za pojamila.

Tvrdis Frank Sakser, 28 Cortlandt St., New York, N. Y.

PREDSEDNIŠKA KANDIDATA O ŽENSKI VOLILNI PRAVICI.

Marion, Ohio, 19. avgusta. — Ko se mu je sporočilo izid glasovanja glede ženske volilne pravice v zakonodajni države Tennessee, je rekel republikanski predsedniški kandidat:

— Skozi vse čas sem si želel uveljavljenja tega amendmenta. Veselili me, da se bo celo državljanstvo dežele, možni in ženske, lahko vdeležilo prihodnjih volitev.

Columbus, Ohio, 19. avgusta. — Ko je dobil sporočilo o odobrenju sufragetskega amendmenta, je rekel governor Cox:

— Civilizacija sveta je rešena. Ameriške matere se bodo v bodoče postavile po robu vsaki vojni nevarnosti.

NOVI JUGOSLOVANSKI KABINET.

Belgrad, Jugoslavija, 21. avgusta. Danes je bil sestavljen tukaj novi jugoslovanski kabinet. Milenko R. Vesnić je ostal ministrski predsednik, Trumbić je pa zunanji minister.

DENARNE POŠILJATVE V ISTRO, NA GORIŠKO IN NOTRANJSKO.

Izvršujemo denarna izplačila popolnoma zanesljivo in sedanjim razmeram primerno tudi hitro po celi Istri, na Goriškem in tudi na Notranjskem, po ozemlju, ki je zasedeno po italijanski armadi.

Včeraj smo računali za pošiljke italijanskih lir po sledečih cenah:

50 lir	\$ 3.00
100 lir	\$ 5.50
300 lir	\$15.90
500 lir	\$28.50
1000 lir	\$52.00

Vrednost denarja sedaj ni stalna, menja se večkrat nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vna prej.

Mi računamo po ceni istega dne, ko nam poslani denar dosepe v roke.

Denar nam je poslati najbolj po Domestic Postal Money Order, ali po New York Bank Draft.

Tvrdis Frank Sakser, 28 Cortlandt St., New York, N. Y.

Lesnika.

Črtica iz domačega življenja — Spisal J. Fajdiga.

(Konec.)

"S tem si ne boste mnogo koristili. Svetovati vam hočem drugo. Zaprite pri prvi priliki nekaj nje-ne kureline — v odškodbo. To je neka zastavna pravica, kakoršno vam v tem slučaju postava dovoljuje."

Šel je in storil Juri Tlaka po nasvetu Strelinemu, a čez nekaj dni pride zopet, a silno razburjen.

"No, ali ste zaprli pisčeta?" vpraša odvetnik.

"Da."

"In kakov je bil uspeh tega početja?"

"Takov-le!" In Tlaka razčese s prsti svoje zmedene lase in po-kaže Strelu precej obširno razpo-ko na svoji črepinji, po kateri so se poznali še krvavi sledovi. Po-rog tega pa je doktor še opazil ne-ka višnjevihih list in praskov po koži Tlakinega zadnjega lica.

"Boj tedaj?" vpraša začudeno Strela.

"In kakov! Drugi dan je pri-veščala baba sem k nam in tir-jala svoje kokeši nazaj, a zraven me je zmerjala tatov, roparjem, razbojnikom, da se mi je kar bli-salo pred oči. Ko zapodim po-šast čez plot na njeno, zgrabi ondi izdrto poleno in me lupi po glavi, jaz izderem drugo in gotovo bi jo bil ubil, da bi se baba ne ganila več, a prišel so sosedje ter naju potegnili vsakob. Škoda, vam rečem, gospod doktor, da so naju."

"Dobro, učili jo bomo 'mores'. Razložite mi celo reč še enkrat in takoj jutri naznanimo vso stvar sodniji kot razlajenje časti ter hudo telesno poškodovanje. Do-dam vam še natateno pouk, kako se imate na tožbeni dan obnašati pri sodniji, kjer se morate opla-siti sami; kajti zavoljo nujnih o-pravkov jaz haš ne utegnem. Le pogum, prijatelj, pogum!"

Za tem razgovorom ni bilo Jur-ja Tlake tako dolgo v pisarno, da se je zdelo vsem čudno. Minul je eden teden, dva, trije, minul je mesec, Tlake ni bilo. Težko so ga pogrešali pisarji, težko ga je po-grešal Strela sam. Kajti Tlaka je bil gospodom v njihovi zaduhli pisarni kakor hladni vetrič, ki privede o poletnem vročem času, kadar dremlje vsa narava, vene evetne na polju in klasje od same vročine poka, ko se zlato zrno-zori. Medtem pa je tudi napočil dol-gi zaželjeni trenutek. Pravda za-radi lesnike se je razvila na pod-lagi sodnijskega izreka popolno-ma na korist Jurja Tlake.

Ko je ta čez dolgo časa zopet enkrat stopil v pisarno, prismeje se mu strela vzrdošen nasproti, vihte v desnici sodnijsko raz-sodbo.

"Dobljeno, prijatelj, doblje-no!"

A ni se malo čudil Strela in ž njim celo njegovo pisarniško osobje, ko Tlaka brez posebnega zanimanja v zadregi povesi oči ter suče takisto nerodno, kakor prvi dan svojega obiska pri od-vetniku, svoj kastorec med debe-limi prsti.

"Kaj vam je, Tlaka? Ali vam ni po volji to krasno pisanje? Ali se vam je kaj pripetilo? Morda se je končala obravnava radi žaljenja časti na vašo škodo?" po-vprašuje skrbno odvetnik.

"Ne."

"In kaj tedaj? Berite, za božjo voljo, to krasno razsodbo!" Stre-la je v svoji radosti celo pozabil v onem trenutku, da Tlaka niti brati ne zna. "Vse barve mora-lice vaše nasprotnice izpreminjati, ko zagleda ta papir. Le glejte, kako ogromno odškodnino vam mora plačati!"

"Zdaj je že — prepozno!" od-vrne polagoma Tlaka.

"Prepozno? Zakaj prepozno?" vpraša začuden Strela.

"Ker sva že po eni strani — dvojica."

"Vi — in Liza Škodarjeva?"

"Včeraj so naju vrgli prvokrat z lase."

"Je-li na svetu mogoče! Vi — vi da bi Lizo... A povejte nam vendar, kako se je to godilo?"

"Vse se je že zgodilo, vse, go-spod doktor! Stvar se začne pri sodni obravnavi zavoljo žaljenja časti. Tam sva bila oba. Ko so na-ju poklicali k sodniku, sedel je gospod na stolu in pisal, nama pa je kazal hrbet. 'Saj ga poznate sodnika, gospod doktor.'"

"Videl sem ga že, eden onih starih gospodov sodnikov, ki bi najbolj storili, ako bi se podali v pokop, katerega so si zaslu-žili."

"Zelo star gospod je. Njegova glava je bela kakor Grintovec, a sree mehko kot ljubljansko moč-virje. In zdrav je gospod sodnik, rdeč kot piruh na kročniku o Ve-likih noči. Stala sva za njim jaz in Liza Škodarjeva. Tam za drugo mizo pa je čepel kljukasti pisar ter grizel pero in mešal papir, ka-kor naša dima kapusov perje. Nekaj časa sva stala z Lizo molče. Nato je ona prišla, utrgal se je oblak v njenih ustih in toča se je vsipala name. Ali, hvala Bogu, tudi jaz znam govoriti in sukati jezik, če hočem. Povedal sem ji toliko, da se ni shišala takih liti-nji, kar nudi v cerkev greh delat. Vsako sem ji vrnil dvakrat in tri-krat goršo. Cemerila se je, razbi-jala tla z nogami in s pestmi zrak otapala, da je bilo groza. Skratka, gospod doktor, uganjala sva ne-pokojo tak, da so iz bližnjih sob prišli gospodje gledat, kaj se go-di, in kljukasti pisar se je oziral boječe v sodnika, kaj bo iz tega. Ali sodnik je le z glavo kimal in molčal. Nazadnje, ko sva se na-ypila in je Liza sprehana padla na klop kakor oskubljen kokeš, se gospod sodnik obrne, vftakne pero za uho takisto kakor vi, gospod doktor, ponosilja in pravi: 'No, ali sta si že vse povedala? Moja misel je sedaj, da je najboljšje, če gresta domuin si složno podasta roki ter mirno živita poslej, kakor se spodobi sosedom, nas pa s ta-kimi barkljarijami v miru pusti-ta, ki nista ne časti niti vajinemu premoženju na korist.'"

"Hm, hm, kaj pa sem hotel re-či?" odvrne sramežljivo Tlaka.

"Gospod sodnik so nama govorili tako lepo na dušo in srce, da sva naposled obmolčala oba in si mir-no roki podala."

"Tako! To ste lepo reč učinili, zelo lepo!" vpije Strela in meri razburjen sobo. "Tako se menite za moj svet? Čemu pa hodite ponj? Čemu vlagate pritožbe? Čemu vsi stroški? Ali veste, da bodo stroški ogromni? No, seveda, po-zabil bi bil skoro, da sta že eden drugega; nosila bosta breme sku-paj. Ali vaju ni gospod sodnik takoj tudi zaročil?"

"Skoro da res. Ko sva si dala roki, dejal je smeje, naj si jih po-dava tudi kje drugje in s tem da-plota spraviva s pota in da bo sploh konec preprirov. In pristavil je še, da sva eden za drugega ka-kor nalašč. Sla sva in rekla z Bo-gom, vsak po drugi poti domu."

"Hm, hm, in potem, Tlaka, in potem?"

"In potem je bilo v nedeljo opravilo pri Svetem Roku na Skali."

starih gospodov sodnikov, ki bi najbolj storili, ako bi se podali v pokop, katerega so si zaslu-žili."

"Zelo star gospod je. Njegova glava je bela kakor Grintovec, a sree mehko kot ljubljansko moč-virje. In zdrav je gospod sodnik, rdeč kot piruh na kročniku o Ve-likih noči. Stala sva za njim jaz in Liza Škodarjeva. Tam za drugo mizo pa je čepel kljukasti pisar ter grizel pero in mešal papir, ka-kor naša dima kapusov perje. Nekaj časa sva stala z Lizo molče. Nato je ona prišla, utrgal se je oblak v njenih ustih in toča se je vsipala name. Ali, hvala Bogu, tudi jaz znam govoriti in sukati jezik, če hočem. Povedal sem ji toliko, da se ni shišala takih liti-nji, kar nudi v cerkev greh delat. Vsako sem ji vrnil dvakrat in tri-krat goršo. Cemerila se je, razbi-jala tla z nogami in s pestmi zrak otapala, da je bilo groza. Skratka, gospod doktor, uganjala sva ne-pokojo tak, da so iz bližnjih sob prišli gospodje gledat, kaj se go-di, in kljukasti pisar se je oziral boječe v sodnika, kaj bo iz tega. Ali sodnik je le z glavo kimal in molčal. Nazadnje, ko sva se na-ypila in je Liza sprehana padla na klop kakor oskubljen kokeš, se gospod sodnik obrne, vftakne pero za uho takisto kakor vi, gospod doktor, ponosilja in pravi: 'No, ali sta si že vse povedala? Moja misel je sedaj, da je najboljšje, če gresta domuin si složno podasta roki ter mirno živita poslej, kakor se spodobi sosedom, nas pa s ta-kimi barkljarijami v miru pusti-ta, ki nista ne časti niti vajinemu premoženju na korist.'"

"Hm, hm, kaj pa sem hotel re-či?" odvrne sramežljivo Tlaka.

"Gospod sodnik so nama govorili tako lepo na dušo in srce, da sva naposled obmolčala oba in si mir-no roki podala."

"Tako! To ste lepo reč učinili, zelo lepo!" vpije Strela in meri razburjen sobo. "Tako se menite za moj svet? Čemu pa hodite ponj? Čemu vlagate pritožbe? Čemu vsi stroški? Ali veste, da bodo stroški ogromni? No, seveda, po-zabil bi bil skoro, da sta že eden drugega; nosila bosta breme sku-paj. Ali vaju ni gospod sodnik takoj tudi zaročil?"

"Skoro da res. Ko sva si dala roki, dejal je smeje, naj si jih po-dava tudi kje drugje in s tem da-plota spraviva s pota in da bo sploh konec preprirov. In pristavil je še, da sva eden za drugega ka-kor nalašč. Sla sva in rekla z Bo-gom, vsak po drugi poti domu."

"Hm, hm, in potem, Tlaka, in potem?"

"In potem je bilo v nedeljo opravilo pri Svetem Roku na Skali."

In tu je pripovedoval Tlaka na-dalje, kako je bil pri cerkvenem shodu na Skali, kako lep dan je bil, kako nebeskozlate žarke je razlivalo solnce na zbrano množ-ico gore pod lipami pred ralo ka-pelico svetega Roka, katera ima premalo prostora, da bi moglo tolikanj števila vanjo. In že pred tristo leti so iz tega namena ljud-je zasadihli ondi lipe, da bodo, ka-kor odrastejo, s svojimi širokimi vejami zidale nadaljevanja, a iz-poroznega zelenja strnjeni kve-ni obok, kateri se naslanja na bela lipova debela kakor na kame-nito stebrovje. Tako je opisaval Tlaka lipov drevedov na dolgem površju visoke Skale pred kape-lico svetega Roka. — Tam pa so ljubezljivo in prijazno pridigovali gospod o ljubezni božji ter o lju-bezni do bližnjega. Verno je po-slušala množica besede gospodove na lici, in tudi Tlaka je bil za-maknjen v nje. Da, njemu se je je-lo kar sree topiti ter se mu je ko-nečno popolnoma razlilo v pr-sih, ko je po dokončani službi božji množica vrela raz Skalo ter se pomikala čez rumeno žitno po-lje, na katerem je ležal razprostrti nebeški blagoslov in sveti mir. In Tlaka bi se bil skoro razjokal, ko je moral sam korakajoč po zeleni poti gledati, kako so se mladeniči pridružili brhkim deklicam in se med sladkimi pogovori bližali do-movju.

"Obraz doktorja Strele se raz-zari."

"Počasi, prijatelj, počasi!" pravi resno odvetnik. "To si mo-ramo vse po redu lepo zapisati. Čakajte, da obrežemo svinčnik. Bomo že izučili Mlakarja. Tako! Tu tedaj stoji ali je stala lesnika, in takaj na levo je Škodarjeva, to je Lizina ali vaša zemlja. Todi je torej naredil Mlakar pot, kaj ne?"

Kmetič je veselo prikimal. Po-dolgem pogovoru se zahvali Tlaka gospodu doktorju za veliko pri-jaznost, poslovi se vljudno od-njega in mu obeta, da pride v kratkem s svojo Lizo zavoljo že-nitne pogodbe. To se je tudi zgo-dilo, in Tlaka še dandanes s svojo "ljubeznivo" polovico zadovolj-no živi.

Kmetič je veselo prikimal. Po-dolgem pogovoru se zahvali Tlaka gospodu doktorju za veliko pri-jaznost, poslovi se vljudno od-njega in mu obeta, da pride v kratkem s svojo Lizo zavoljo že-nitne pogodbe. To se je tudi zgo-dilo, in Tlaka še dandanes s svojo "ljubeznivo" polovico zadovolj-no živi.

Kmetič je veselo prikimal. Po-dolgem pogovoru se zahvali Tlaka gospodu doktorju za veliko pri-jaznost, poslovi se vljudno od-njega in mu obeta, da pride v kratkem s svojo Lizo zavoljo že-nitne pogodbe. To se je tudi zgo-dilo, in Tlaka še dandanes s svojo "ljubeznivo" polovico zadovolj-no živi.

Kmetič je veselo prikimal. Po-dolgem pogovoru se zahvali Tlaka gospodu doktorju za veliko pri-jaznost, poslovi se vljudno od-njega in mu obeta, da pride v kratkem s svojo Lizo zavoljo že-nitne pogodbe. To se je tudi zgo-dilo, in Tlaka še dandanes s svojo "ljubeznivo" polovico zadovolj-no živi.

Kmetič je veselo prikimal. Po-dolgem pogovoru se zahvali Tlaka gospodu doktorju za veliko pri-jaznost, poslovi se vljudno od-njega in mu obeta, da pride v kratkem s svojo Lizo zavoljo že-nitne pogodbe. To se je tudi zgo-dilo, in Tlaka še dandanes s svojo "ljubeznivo" polovico zadovolj-no živi.

Kmetič je veselo prikimal. Po-dolgem pogovoru se zahvali Tlaka gospodu doktorju za veliko pri-jaznost, poslovi se vljudno od-njega in mu obeta, da pride v kratkem s svojo Lizo zavoljo že-nitne pogodbe. To se je tudi zgo-dilo, in Tlaka še dandanes s svojo "ljubeznivo" polovico zadovolj-no živi.

Kmetič je veselo prikimal. Po-dolgem pogovoru se zahvali Tlaka gospodu doktorju za veliko pri-jaznost, poslovi se vljudno od-njega in mu obeta, da pride v kratkem s svojo Lizo zavoljo že-nitne pogodbe. To se je tudi zgo-dilo, in Tlaka še dandanes s svojo "ljubeznivo" polovico zadovolj-no živi.

Kmetič je veselo prikimal. Po-dolgem pogovoru se zahvali Tlaka gospodu doktorju za veliko pri-jaznost, poslovi se vljudno od-njega in mu obeta, da pride v kratkem s svojo Lizo zavoljo že-nitne pogodbe. To se je tudi zgo-dilo, in Tlaka še dandanes s svojo "ljubeznivo" polovico zadovolj-no živi.

Kmetič je veselo prikimal. Po-dolgem pogovoru se zahvali Tlaka gospodu doktorju za veliko pri-jaznost, poslovi se vljudno od-njega in mu obeta, da pride v kratkem s svojo Lizo zavoljo že-nitne pogodbe. To se je tudi zgo-dilo, in Tlaka še dandanes s svojo "ljubeznivo" polovico zadovolj-no živi.

Kmetič je veselo prikimal. Po-dolgem pogovoru se zahvali Tlaka gospodu doktorju za veliko pri-jaznost, poslovi se vljudno od-njega in mu obeta, da pride v kratkem s svojo Lizo zavoljo že-nitne pogodbe. To se je tudi zgo-dilo, in Tlaka še dandanes s svojo "ljubeznivo" polovico zadovolj-no živi.

Kmetič je veselo prikimal. Po-dolgem pogovoru se zahvali Tlaka gospodu doktorju za veliko pri-jaznost, poslovi se vljudno od-njega in mu obeta, da pride v kratkem s svojo Lizo zavoljo že-nitne pogodbe. To se je tudi zgo-dilo, in Tlaka še dandanes s svojo "ljubeznivo" polovico zadovolj-no živi.

Kmetič je veselo prikimal. Po-dolgem pogovoru se zahvali Tlaka gospodu doktorju za veliko pri-jaznost, poslovi se vljudno od-njega in mu obeta, da pride v kratkem s svojo Lizo zavoljo že-nitne pogodbe. To se je tudi zgo-dilo, in Tlaka še dandanes s svojo "ljubeznivo" polovico zadovolj-no živi.

Kmetič je veselo prikimal. Po-dolgem pogovoru se zahvali Tlaka gospodu doktorju za veliko pri-jaznost, poslovi se vljudno od-njega in mu obeta, da pride v kratkem s svojo Lizo zavoljo že-nitne pogodbe. To se je tudi zgo-dilo, in Tlaka še dandanes s svojo "ljubeznivo" polovico zadovolj-no živi.

Kmetič je veselo prikimal. Po-dolgem pogovoru se zahvali Tlaka gospodu doktorju za veliko pri-jaznost, poslovi se vljudno od-njega in mu obeta, da pride v kratkem s svojo Lizo zavoljo že-nitne pogodbe. To se je tudi zgo-dilo, in Tlaka še dandanes s svojo "ljubeznivo" polovico zadovolj-no živi.

Kmetič je veselo prikimal. Po-dolgem pogovoru se zahvali Tlaka gospodu doktorju za veliko pri-jaznost, poslovi se vljudno od-njega in mu obeta, da pride v kratkem s svojo Lizo zavoljo že-nitne pogodbe. To se je tudi zgo-dilo, in Tlaka še dandanes s svojo "ljubeznivo" polovico zadovolj-no živi.

Kmetič je veselo prikimal. Po-dolgem pogovoru se zahvali Tlaka gospodu doktorju za veliko pri-jaznost, poslovi se vljudno od-njega in mu obeta, da pride v kratkem s svojo Lizo zavoljo že-nitne pogodbe. To se je tudi zgo-dilo, in Tlaka še dandanes s svojo "ljubeznivo" polovico zadovolj-no živi.

Kmetič je veselo prikimal. Po-dolgem pogovoru se zahvali Tlaka gospodu doktorju za veliko pri-jaznost, poslovi se vljudno od-njega in mu obeta, da pride v kratkem s svojo Lizo zavoljo že-nitne pogodbe. To se je tudi zgo-dilo, in Tlaka še dandanes s svojo "ljubeznivo" polovico zadovolj-no živi.

Kmetič je veselo prikimal. Po-dolgem pogovoru se zahvali Tlaka gospodu doktorju za veliko pri-jaznost, poslovi se vljudno od-njega in mu obeta, da pride v kratkem s svojo Lizo zavoljo že-nitne pogodbe. To se je tudi zgo-dilo, in Tlaka še dandanes s svojo "ljubeznivo" polovico zadovolj-no živi.

Kmetič je veselo prikimal. Po-dolgem pogovoru se zahvali Tlaka gospodu doktorju za veliko pri-jaznost, poslovi se vljudno od-njega in mu obeta, da pride v kratkem s svojo Lizo zavoljo že-nitne pogodbe. To se je tudi zgo-dilo, in Tlaka še dandanes s svojo "ljubeznivo" polovico zadovolj-no živi.

Kmetič je veselo prikimal. Po-dolgem pogovoru se zahvali Tlaka gospodu doktorju za veliko pri-jaznost, poslovi se vljudno od-njega in mu obeta, da pride v kratkem s svojo Lizo zavoljo že-nitne pogodbe. To se je tudi zgo-dilo, in Tlaka še dandanes s svojo "ljubeznivo" polovico zadovolj-no živi.

Kmetič je veselo prikimal. Po-dolgem pogovoru se zahvali Tlaka gospodu doktorju za veliko pri-jaznost, poslovi se vljudno od-njega in mu obeta, da pride v kratkem s svojo Lizo zavoljo že-nitne pogodbe. To se je tudi zgo-dilo, in Tlaka še dandanes s svojo "ljubeznivo" polovico zadovolj-no živi.

Kmetič je veselo prikimal. Po-dolgem pogovoru se zahvali Tlaka gospodu doktorju za veliko pri-jaznost, poslovi se vljudno od-njega in mu obeta, da pride v kratkem s svojo Lizo zavoljo že-nitne pogodbe. To se je tudi zgo-dilo, in Tlaka še dandanes s svojo "ljubeznivo" polovico zadovolj-no živi.

Kmetič je veselo prikimal. Po-dolgem pogovoru se zahvali Tlaka gospodu doktorju za veliko pri-jaznost, poslovi se vljudno od-njega in mu obeta, da pride v kratkem s svojo Lizo zavoljo že-nitne pogodbe. To se je tudi zgo-dilo, in Tlaka še dandanes s svojo "ljubeznivo" polovico zadovolj-no živi.

Kmetič je veselo prikimal. Po-dolgem pogovoru se zahvali Tlaka gospodu doktorju za veliko pri-jaznost, poslovi se vljudno od-njega in mu obeta, da pride v kratkem s svojo Lizo zavoljo že-nitne pogodbe. To se je tudi zgo-dilo, in Tlaka še dandanes s svojo "ljubeznivo" polovico zadovolj-no živi.

Kmetič je veselo prikimal. Po-dolgem pogovoru se zahvali Tlaka gospodu doktorju za veliko pri-jaznost, poslovi se vljudno od-njega in mu obeta, da pride v kratkem s svojo Lizo zavoljo že-nitne pogodbe. To se je tudi zgo-dilo, in Tlaka še dandanes s svojo "ljubeznivo" polovico zadovolj-no živi.

Pred šestimi leti.

Dunaj, dne 28. julija 1914. — "Ker kraljevska srbska vlada ni dala dovoljnega odgovora na noto, ki jo ji je izročil avstro-ogrski minister v Beogradu dne 23. julija 1914, je cesarska in kraljeva vlada prisiljena sama poskrbeti za varstvo svojih pravic in interesov in ta namen zgrabit za orožje. Avstro-Ogrska smatra torej, da je od-selej v vojnem stanju s Srbijo." Tako je brzojavil grof Berchtold pred šestimi leti kraljevskemu srbskemu ministru za zunanje zade-ve v Beograd.

Vojna je izbruhnila. Po ljubljanskih ulicah so se zbirale množi-ce ter se z grozo vpraševale kaj bo. Danes lahko konstatiramo, da takrat pač ni bilo Slovence, katemu ni bilo tesno ob misli, da naj dvigne orožje proti svojemu bratu. Bili so sicer med nami tudi za-vrženci, ki so kričali: "Srbe na vrbe!", a v svojem sreju je moral vsakdo čutili, da stori zločin, če želi svojemu bratu pogubo; iskreni ti klici niso bili. Bili so to časi, ko smo stiskali pesti in škripali z zob-mi, a glasno nismo smeli spregovoriti o tem, kar nam je težilo srce. Naši možje so se zbirali v vojašnicah, žene in otroci so plakali in se stiskali v zapuščenih domovih ali pa noč in dan oprezali pred vojaš-nicami in po cestah, da vjamejo še en pogled na očeta, moža, sina, ki je odhajal na vojno. Če bi v onem trenutku vprašal vse zapeljane mladeniče in možje, ali bodo še kričali: "Srbe na vrbe!", s kietvico bi te napodili, če bi se ne bili bali pušk in persekucij na vojaškem strelišču. Takrat ni bilo v nobenem srcu prostora za sovraštvo, ta-krat je priplaval nad našo deželo ena sama velika bol. Vsi se še dobro spominjamo, kako neverjetne govorice so se razširjale one dni po Ljubljani. Danes vemo, kdo je vrgel vse te razburiljive vesti med rase ljudstvo. Izbrali so si mladeniče in možje, ki so bili v najširših krogih naprednega občinstva dobro znani in naenkrat se je razši-rila po Ljubljani vest, da so tega ustrelili na poti na fronto, drugega da bodo ustrelili v Gradcu, da je tretji v ječi in v preiskavi. Te vesti so seveda povzročile ne samo v rodinbah prizadetih največjo grozo, marveč tudi v vsej napredni javnosti silno razdražnost. Izkazale so se končno vendarle za neresenične in po prvih dneh strašne nape-tosti smo spoznali, da so bili le plačani agenti, ki so trosili med ljud-stvo takšne laži po nalogu avstrijske vlade. Potem pa, ko so odšli iz Ljubljane, ko so se nekateri ljudje čutili varne v zapečku, jim je zrasel greben in zopet se je pričela stara gonja proti vsemu kar je bilo napredno in kar ni trobilo v šušteršev avstrijski rog. Zločin in še danes se moramo čuditi oni potrpeljivosti, s katero smo pre-našali vse nečiste krivice, ki so sledile vojni napovedi Srbije.

Avstrijska vlada se ni počutila prav nič dobro, ko je bil odšel v svet brzojav o vojni napovedi. Manifesti, pojasnila, spomenice, razni izpiski, opombe in kakor se imenuje že vsa diplomatska šara, vse to je moralo pomagati, da pred svetom vsaj nekoliko opraviči korak avstro-ogrski vlade napram Srbiji. Najhujše stališče je imel avstrijski veleposlanik grof Szapary napram ruskemu zunanjemu ministru Sazanovu, kateremu ultimatum avstrijske vlade nikakor ni hotel iti v glavo. Zaman je skušala avstrijska vlada dokazovati, da "se pri nas nikdo ne obrača zoper integriteto Srbije ali zoper srbsko dinastijo", vsak drugi stavek spomenice in not je neprikrito dokazoval, da ima avstrijska vlada namen uničiti Srbijo popolnoma in za vselej.

Tako je zagrabil pred šestimi leti Avstro-Ogrska za orožje, a značaj srbska vojska ji je kaj hitro izbila to orožje iz rok. Priti je moral na pomoč brezobzirni in krvoločni sosed, ki si je bil pomo-čil svoje zločinske roke že v francoski, angleški in ruski krvi in ki je potem, ko je pristopil še z vzhoda Bolgar, se je posrečilo doseči vsaj deloma to, kar je smatrala Avstro-Ogrska, da bo izvršila v par dneh. Štiri leta pozneje pa se je ravno na Balkanu, kjer se je pri-čela svetovna vojna, pričel tudi konec velike drame srednjeevro-pskih držav. Polom na francoski fronti in na solunski sta istočasna in odpad Bolgarske je zaključil svetovni ples. Kar se je zgodilo po-zneje, to vse ni bila vté vojna. Takrat so bile centralne države že pristigle na kolena. Narodi v Avstro-Ogrski so se osvobodili in so se izrekli za entento. Pohod Italijanov v naše kraje je bil popolnoma nepotreben in samo nekaka gesta, kateri ne bi bilo priptovati prav nobenega pomena, če bi ne imel tako hudih posledic za nas še danes, kod bomo v kratkem praznovali že dveletnico osvoboditve.

Kmetič je veselo prikimal. Po-dolgem pogovoru se zahvali Tlaka gospodu doktorju za veliko pri-jaznost, poslovi se vljudno od-njega in mu obeta, da pride v kratkem s svojo Lizo zavoljo že-nitne pogodbe. To se je tudi zgo-dilo, in Tlaka še dandanes s svojo "ljubeznivo" polovico zadovolj-no živi.

Kmetič je veselo prikimal. Po-dolgem pogovoru se zahvali Tlaka gospodu doktorju za veliko pri-jaznost, poslovi se vljudno od-njega in mu obeta, da pride v kratkem s svojo Lizo zavoljo že-nitne pogodbe. To se je tudi zgo-dilo, in Tlaka še dandanes s svojo "ljubeznivo" polovico zadovolj-no živi.

Kmetič je veselo prikimal. Po-dolgem pogovoru se zahvali Tlaka gospodu doktorju za veliko pri-jaznost, poslovi se vljudno od-njega in mu obeta, da pride v kratkem s svojo Lizo zavoljo že-nitne pogodbe. To se je tudi zgo-dilo, in Tlaka še dandanes s svojo "ljubeznivo" polovico zadovolj-no živi.

Kmetič je veselo prikimal. Po-dolgem pogovoru se zahvali Tlaka gospodu doktorju za veliko pri-jaznost, poslovi se vljudno od-njega in mu obeta, da pride v kratkem s svojo Lizo zavoljo že-nitne pogodbe. To se je tudi zgo-dilo, in Tlaka še dandanes s svojo "ljubeznivo" polovico zadovolj-no živi.

Kmetič je veselo prikimal. Po-dolgem pogovoru se zahvali Tlaka gospodu doktorju za veliko pri-jaznost, poslovi se vljudno od-njega in mu obeta, da pride v kratkem s svojo Lizo zavoljo že-nitne pogodbe. To se je tudi zgo-dilo, in Tlaka še dandanes s svojo "ljubeznivo" polovico zadovolj-no živi.

Kmetič je veselo prikimal. Po-dolgem pogovoru se zahvali Tlaka gospodu doktorju za veliko pri-jaznost, poslovi se vljudno od-njega in mu obeta, da pride v kratkem s svojo Lizo zavoljo že-nitne pogodbe. To se je tudi zgo-dilo, in Tlaka še dandanes s svojo "ljubeznivo" polovico zadovolj-no živi.

Kmetič je veselo prikimal. Po-dolgem pogovoru se zahvali Tlaka gospodu doktorju za veliko pri-jaznost, poslovi se vljudno od-njega in mu obeta, da pride v kratkem s svojo Lizo zavoljo že-nitne pogodbe. To se je tudi zgo-dilo, in Tlaka še dandanes s svojo "ljubeznivo" polovico zadovolj-no živi.

Kmetič je veselo prikimal. Po-dolgem pogovoru se zahvali Tlaka gospodu doktorju za veliko pri-jaznost, poslovi se vljudno od-njega in mu obeta, da pride v kratkem s svojo Lizo zavoljo že-nitne pogodbe. To se je tudi zgo-dilo, in Tlaka še dandanes s svojo "ljubeznivo" polovico zadovolj-no živi.

Kmetič je veselo prikimal. Po-dolgem pogovoru se zahvali Tlaka gospodu doktorju za veliko pri-jaznost, poslovi se vljudno od-njega in mu obeta, da pride v kratkem s svojo Lizo zavoljo že-nitne pogodbe. To se je tudi zgo-dilo, in Tlaka še dandanes s svojo "ljubeznivo" polovico zadovolj-no živi.

Kmetič je veselo prikimal. Po-dolgem pogovoru se zahvali Tlaka gospodu doktorju za veliko pri-jaznost, poslovi se vljudno od-njega in mu obeta, da pride v kratkem s svojo Lizo zavoljo že-nitne pogodbe. To se je tudi zgo-dilo, in Tlaka še dandanes s svojo "ljubeznivo" polovico zadovolj-no živi.

Kmetič je veselo prikimal. Po-dolgem pogovoru se zahvali Tlaka gospodu doktorju za veliko pri-jaznost, poslovi se vljudno od-njega in mu obeta, da pride v kratkem s svojo Lizo zavoljo že-nitne pogodbe. To se je tudi zgo-dilo, in Tlaka še dandanes s svojo "ljubeznivo" polovico zadovolj-no živi.

Kmetič je veselo prikimal. Po-dolgem pogovoru se zahvali Tlaka gospodu doktorju za veliko pri-jaznost, poslovi se vljudno od-njega in mu obeta, da pride v kratkem s svojo Lizo zavoljo že-nitne pogodbe. To se je tudi zgo-dilo, in Tlaka še dandanes s svojo "ljubeznivo" polovico zadovolj-no živi.

Kmetič je veselo prikimal. Po-dolgem pogovoru se zahvali Tlaka gospodu doktorju za veliko pri-jaznost, poslovi se vljudno od-njega in mu obeta, da pride v kratkem s svojo Lizo zavoljo že-nitne pogodbe. To se je tudi zgo-dilo, in Tlaka še dandanes s svojo "ljubeznivo" polovico zadovolj-no živi.

Kmetič je veselo prikimal. Po-dolgem pogovoru se zahvali Tlaka gospodu doktorju za veliko pri-jaznost, poslovi se vljudno od-njega in mu obeta, da pride v kratkem s svojo Lizo zavoljo že-nitne pogodbe. To se je tudi zgo-dilo, in Tlaka še dandanes s svojo "ljubeznivo" polovico zadovolj-no živi.

Kmetič je veselo prikimal. Po-dolgem pogovoru se zahvali Tlaka gospodu doktorju za veliko pri-jaznost

Koroške novice

Obisk Vrbskega jezera

se v zadnjem času razveseljuje razvijati. Nekateri letoviški kraji, kakor Majernik, so že skoro polni, drugi, kakor Ribnica, Otok, se polnijo. Dohajajo tudi že bratje Hrvti ter tudi mnogo Slovencev. Tudi iz Srbije je že došlo ali pa naznanilo svoj prihod več uglednih rodbin, med drugimi vseučiliški profesor dr. Arandjelović in generalni direktor Tesić, oba iz Beograda.

Gospodinjska šola.

Iz St. Ruperta pri Velikovem se poroča: Gospodinjska šola v Narodni šoli se prav dobro obnese. V zimskem tečaju je bilo 15 učenk, pa tudi zdaj v poletnem tečaju, ki traja do konca oktobra, jih je prav toliko. Zdaj je došla gospodinjska šola tudi državno podporo in bo zdaj mogoče še druge strokovne učne moči nastavit. Do zdaj sta se napravila vsako leto dva polletna tečaja, zimski in poletni, in sicer zavoljo tega, ker naši kmetje ob poletju svoje hiše doma potrebujejo za delo na polju in tudi, ker za poletni tečaj ložje stroške zamorejo. Kmetijski oddelek naše deželne vlade pa želi, da bi naša gospodinjska šola naprej napredovala samo eden in sicer celoletni tečaj, to pa zavoljo tega, ker je pol leta prekratek čas, da bi se dekleta vsega priučila, kar je potrebno za njih prihodnji poklic kot gospodinje. Dne 21. maja t. l. je nadzoroval našo gospodinjsko šolo g. Rohman, vodja kmetijskega oddelka deželne vlade, in se je prav pohvalno o vsem izrazil.

Žensko društvo.

Iz Globasnice poročajo: Tukajšnje žensko društvo zelo lepo napreduje. Članice ima že nad 200. Je-li na kmetih v slovenskem Korošcu še kje podružnica, ki se lahko z njo meri? Dekleta in žene delajo svoji, z ozirom na zavednost in narodno probujenost že od nekdanj sloveči občini vso čast. V nedeljo 11. julija je vprizorilo društvo dvodejanski veseligr "Pri gospodi" in "Gospa Kordula". Težko je reči, katera igralka se je najbolje postavila, ker so se res vse potrudile, kakor bi šlo za tekmo. Kot govornika sta nastopila gđ. Rudež in učitelj Maderdorfer, ki sta došla kot gosti. Oba sta našla jako hvaležne in razumne poslušalce ter zasejala v njih doživetna sreča najlepša semena, za kar jima vsa hvala.

Ciril Metodovi kresovi.

Iz St. Ruperta pri Velikovem pišejo: Kresovi na predvečer sv. Cirila in Metoda so v naši župniji goreli v Orlički vasi, kjer so tudi s topiči streljali, v Klopceh, pri Hoflarju, v St. Rupertu in posebno lep na Vinogradih, kjer so gojenke Narodne šole lepo prepevale. Velikovski Slovenci pa so dva kresa zažgali na Limbarski gori. Iz Žihpolja poročajo: Žihpoljčani so se zbudili! Na Ciril in Metodov večer so naši korenjaki zakurili kar 16 kresov. Nič ni pomagalo, akoravno so "šekeji" (nemčurji) grozili in požigali ter uničevali kresove, kjer so le mogli. Nasemu hauptmanu "Tomažju" tudi ni šlo v glavo, da so Slovenci tako predrzni in so celo v njegovem lesu zakurili kres. — V nedeljo 11. julija pa so se Žihpoljčani pripeljali z 11 krasno okinčanimi vozi in Otok. Nobena občina se ni mogla ponahati s takim številom in tako lepo okinčanimi vozi; vse je bilo v zelenju in narodnih zastavicah. Prekosili so vse! Vetrinčani so gledali te vozove, kakor bi prišli iz sedmih nebes. Vsa čast našim vrlim dekletom, ki se "ne plašijo boja, ne ustrašijo zmaja".

Smrtna kosa.

Kazaze-Metlova. — Izumiramo! Lani se jih je rodilo celo leto le 14, umrlo jih je pa 20. Letos jih je umrlo tudi že 10, luč sveta zagledala pa šele 5. Vzrok temu so razne bolezni, ki so v zadnjih letih zahtevale precej žrtev, kakor tifus, griža in španska. Bolezen in smrt zlasti rada obiskujeta že med vojno hudo preiskušeno Riharjevo hišo na Metlovi. Dne 16. junija je v tej hiši umrl brat gospodinjke pđ. Kumrov ali Riharjev Franc. Zbolel je na svahtbi dne 3. januarja ter kljub večkratni pomoči zdravnikov ni več okrevl. Bil je tudi 4 leta v vojni službi,

kjer je bil tudi večkrat bolan in odkoder je prinesel kal bolezni tudi domu. Ker je bil veselega značaja, je vsikdar rad pel, vsled česar je bil med metlovskimi fanti posebno priljubljen. Ko so fantje obstopili njegovo bolniško postelj in je čutil rajni, da gre proti koncu, jih je vse lepo prosil in rekel: "Molite, molite, drugače je vse dobro!" To prošnjo so mu žalostni fantje vestno tudi izpolnili. Umrl je star šele 27 let. Imel je lep pogreb, katerega se je vdeležilo zlasti mnogo bivših vojakov in mladeničev iz vse kazaške okolice. Navzočim in tolažbo, pouk in opomin je domači župnik govoril rajnemu u slovo par nagrobnih besed, cerkveni pevec pa so mu zapeli dve pretresljivi žalostinki. Zapusča tri sestre in samo še enega brata, Jožefa Kumerja, ki je v službi pri jugoslovanskem orožništvu v Bilčovsu v Rožu. — Ali "smrt ne vpraša, kar pobese". Vzela je Petra in Lovrena, Pavla in Francea, prišla je tudi po Katro Matija, in sicer že 10 dni po Francovem pogrebu, kakor bi ji bilo žal, da prej ni pravega vzela. Katri je bila smrt le v srečo, ker jo je rešila hude in dolgotrajne bolezni, katero je prenašala z veliko potrpežljivostjo. Na Peter in Pavlovo se je preselila v boljšo večnost. Tudi njena zadnja je pot bila lepa. Spremljalo jo je posebno mnogo ženstva. Po cerkvenih opravilih in po končanih žalnih pesmih ter mrtvaškem govoru položili smo jo k večnemu počitku. Dosegla je 54 let.

Pismo iz cone B.

Tukaj so na kres zažgali Nemei na ukaz celovške vlade in deželne šolskega sveta demonstrativne ognje. Akcije so večinoma vodili učitelji in nemčurji. Otroci so morali drva skup nositi in ljudem so pravili, da gre samo za kres. Tukaj so žgali kres in streljali rakete. Šele iz časopisov so naši ljudje zvedeli, da je šlo za politično demonstracijo. Pred Cirilom in Metodom so hodili orožniki okoli pri kmetih in so jim pretili s kaznijo, ako bodo žgali 4. julija ognje. Tukaj so cel večer patrolirali 4 orožniki. A kljub temu so naši ljudje precej ognjev zažgali. Pogled na Karavanke je bil krasen in veličasten. Imel sem priliko opazovati, kako so Nemei in nemčurji ob pogledu na to lepo sliko besneli in rjevali. Bilo je slišati dosti glasov: Cona A je za nas izgubljena! In jaz sem se veselil in si mislil: Boste še več izgubili! Naprej, zastava Slave!

S Hovča pri Kotmari vasi.

Tu pri nas živi mož pošteni, podomec Puažec na Hovču. Ta mož si je zaslužil tisoče in tisoče pri žrelski cesti s svojim konjem. Pričakovati bi bilo, da se bo skazal hvaležnega in glasoval za Slovence. A glej ga spaka! Najprej je letal tudi on okrog in zastoj za nemški denar popival s prezidentom, potem pa je začel kar na svojo roko agitirati za nemško lačenbergarijo. Njegovi smrkaveci so metali kamenje na naše ljudi iz teme, ko so kurili kresove, on pa je navajal mlade fante, da morajo vpiti "Heil Deutsch Österreich". No, saj pride obračun in ta bo prehud. Vsakemu bo vrnilo, kar nam posojuje.

Iz Kotmare vasi.

Do sodnega dne bo ostala beseda nemčur na Ilnovi hiši, tako je rekla gospa Sablatnik. Menda se vedela ni, kako resnico je izgovorila. Kdor je zdaj nemčur in bo tudi na dan plebiscita, ta ostane res nemčur, dokler bo tlačil travo na zemlji. Tega imena mu ne bo vzel nihče. Kdor je le enkrat kradel, ostane tat, če je vzel tudi samo kak "rimen", tako pa ostane tudi nemčur oni Slovence, ki je kradel ljudstvu pravico do življenja in materinega jezika na dan plebiscita. Nemčur bo ostal do sodnega dne.

Iz Slov. Šmihela.

Dne 18. julija se je ustanovilo žensko društvo in Velikovčani so igrali "Judeža". Ta dan je bil pri nas tudi generalni Minister.

Pač vojskna služba neprestano življenje tukaj je zemljana, in dan njegov na svetu vsak moči zdravnikov ni več okrevl. Bil je tudi 4 leta v vojni službi,

Iluzije!

Josip Kremen.

Vsak dan smo za iluzijo ubožnejši. Kakor bi bilo večerj, se mi zdi, ko smo korakali za Wilsonovo sliko po razigranih ljubljanskih ulicah, pojoči, vriskajoči, sree kakor plapolajoča baklja. In vzklikali smo z otroškimi, naivnim navdušenjem: "Živela Amerika! Živela Francija! Živela Anglija!" — Bili smo pač takrat srečni in objeli bi bili ves svet ter prišli na svoje prvi največjega sovražnika z iskrenim krikom: "Bodi pozabljeno vse! Vsi smo poslej bratje, živela svoboda, živela enakopravnost!" Ker smo bili sami dobri in plemeniti, smo vrjeli, da je dober in plemenit ves svet. Toda bil je le romantičen sen. Zbudila nas je brutalna istina, da sta nam Nemei in Lah neizpremenjena ljuta sovražnika: zlorabila sta našo sentimentalnost ter dokazala znova, da priznavata le pest in puško.

Razočarani smo bili, razočarani tem bolj, ker se Francija, Anglija in Amerika ne le niso zavzele za naš korak solnce gasne in oči vidne pravice, nego so nam krvnega sovraga — Laha postavile celo za jeroba.

Oj iluzije! Spominjamo se, kako smo sprejeli prvo troje francoskih častnikov po pivratu v Ljubljani. Sprejeli smo jih kot zastopnike že stoletja najsimpatičnejšega francoskega naroda: njim na čast se je sviral v Narodnem gledališču prvi, odkar živimo, francoska marseljska in v francoskem jeziku jih je pozdravil odlični slovenski predstavnik. In to navdušenje v občinstvu, to vzklikanje, frljenje robecev, ta evetlični dež!

Oj, iluzije, kako Vas nas je danes sram, ko čitamo francoske časopise! Kako pišejo Francozi o jugoslovanskem "barbarstvu" v Splitu, Prvačini, v Trstu in na Reki, kako infamno pišejo danes Francozi o našem narodu, o regentu! Za glavo se mora človek držati in se z grozo vpraševati: Kdo je pravzaprav norec? — Lah nas more, nam požigajo, ropajo, nas ončesajo, psujejo in žalijo — mi se jedva branimo ter kvečjemu rahlo protestiramo, a ententa zagovarja Laha ter obsoja nas!

Oj, iluzije! "Svoboda, demokratstvo, bratstvo, enakopravnost!" smo vzdihavali, vsi pijani blaženstva, ko smo prostovoljno sklenili, da se strnemo z brati Hrvti in Srbi v eno državo. Mi naprednjaki, že pred vojno in tekom vse vojne preganjani, denuncirani, internirani, konfinirani, mnogi celo obešeni in ustreljeni, mi naprednjaki smo bili takrat najsrečnejši. Izpolnil se jim je mladeniški ideal, za kojega smo toliko delali in prestali! Upali smo: bratje Srbi nam naprednjakom tega ne pozabijo! Oj, iluzije! Naprednjaki srbofilci lahko stoje danes v kotu brez moči in brez ugleda, a Stojan Protič izjavlja, da nas "pravzaprav sploh več ni..."

Oj, iluzija! Na vseh koncih in krajih doživljamo kruta razočaranja, in kamorkoli se ozremo, povsod grenka prevara. Že leto in dan prinašajo vsi naši napredni časopisi kakršnekoli barve zgolj tožbe proti državi in upravi, in naše iluzije glede svobode, napredka, bratstva, enakosti v Jugoslaviji legajo druga za drugo v grob.

Ne, nikakor si ne želimo drugam in trdno se zavedamo, da je v Jugoslaviji vendarle bolje kot kjerkoli. Ne obupavamo, nego vstrajno verujemo v bodočnost! Toda žal nam je lepih iluzij, ki bi lahko živele dalje, če bi le hoteli nekateri. Kakšne nade smo stavili na prvo Narodno predstavništvo, in kaj smo doživeli? Skoraj vsak teden nove spletke, vsak mesec nove krize, vsaka dva meseca nova vlada, vsak hip nov kaos, nova zmeda!

Zdaj so bratje radikali Srbi in žnjimi zvezani naši klerikaleci na delu, da oropajo državne uradnike pasivne vodilne pravice. Kar so uživali celo v reakcionarni Avstriji, kar uživajo uradniki po vsem kulturnem svetu, to naj se jim vzame zdaj, v XX. veku, v svobodni in demokratični Jugoslaviji! To naj bo napredek! Zločinci, idijoti, berači, ženske in državni uradniki naj tvorijo po ukazu Stojana Protiča in ob pritrujevanju našega dr. Korošca enako inferiorna brezpravno kasto? — Zakaj, čemu? — Ali naj bodo poslanec le popje, rđvokati, trgovci, obrtniki in kmetje? Že dve leti čutimo, kako vro se vlada in marljivo uraduje po ministrstvih brez kontrole uradnikov-poslancev! Ministri so ljudje, ki so bili doslej po večini naša nesreča, zastopniki bank, spekulativnih zvez, včasih tudi brez pojma o uradovanju, včasih brez širokega duševnega obzora, včasih politikastrji, ki so jih vrgle stranke iz sebe, kakor meče morje bele pene na breg. Ti naj imajo pasivno volilno pravico? Zakaj? Za plačilo kakšnih zaslug? Že dve leti se krpa ustava, že dve leti se pripravljajo volilni in drugi zakoni, se ureja uradniško vprašanje, se zane-marjajo gospodarska vprašanja, zlasti valute, a ne skrapa in ne ure-di se ničesar. Vsak pameten človek si mora le želeči čim več strokovnjakov uradnikov v parlament, uradnikov, vajenih in vzgojenih za pozitivno, vstrajno delo, objektivnih in ne strankarsko zastrupljenih. Uradniki so bili in so še danes steber države; brez njih bi obtičala vsa uprava, ves promet, bi zagazili skratka v anarhijo; a uradniki bi bili tudi v parlamentu trdna, neomajna os, ki bi je ne ragnila nobena strankarska vihra. V uradništvu je utelešen cvet narodne inteligence, uradništvo tvori zbor najvišje omike, najglobljeja poznanja stvarnih razmer in ljudstva, najširših življenjskih izkušenj in najresnejše discipline. Uradništvo pa je tudi sad vse patriotično in kot skala zvesto vztrajajoče v svoji ljubezni do domovine!

In to uradništvo hočejo srbski radikali in slovenski klerikaleci vzporediti z idijoti in zločinci ter jih opleniti za staro pravico! Vzeti jim hočejo pasivno volilno pravico ter jih ponižati med — pol-ljudi!

Oj, iluzije, kje ste! Vedno lepše stvari doživljamo. A kako dolgo še? — Naša vera in ljubezen, s katerima smo pomagali Jugoslavijo ustvariti, nam bo pomagala, jo tudi ohraniti ter — rešiti. Sklenite torej v Narodnem predstavništvu karkoli! Državno uradništvo in vobče vse javno nameščeno na Vam bo ob volitvah znalo dati odgovor!

Izpraznitev Radgone.

26. julij je bil žalosten zgodovinski dan za vso Jugoslavijo. Ob pol 12. je izpraznila jugoslovanska vojaška postojanka Radgono ter zapustila levi breg Mure. Civilne oblasti so bile zapustile Radgono že prej, d civilnih oblasti smo imeli tam samo vladnega komisarja, ki ni mogel nikdar vedeti, ali je njegovo postopanje pravilno ali ne, kateremu nikdar ni bil določen pravi delokrog in ki se je moral v gotovih časih omejiti samo na vidiranje potnih listov in propustnic ter je bil v vedni nevarnosti, da se je spri z okrajnim glavarjem, ki je bil seveda nastavljenec Avstrije. Silno mnogo takta je bilo treba, da v tej eksponirani postojanki ni prišlo do hujših sporov in eventualno celo do popadov. Izmed uradov smo imeli tam v rokah predvsem pošto in železnico, vendar pa nam ni bilo mogoče kljub vojaški asistenci preprečiti napadov na železniško progo. Pri Radgoni smo bili takorekoč vedno v vojnem stanju. Še lansko leto ob tem času so napadali na eni strani Volkswehroci od nas zasedeno ozemlje, na drugi strani pa madžarske tolpe ogrožale neprestano naše prekmurske pokrajine. Sedaj smo se morali umakniti na desni breg Mure in vse Prekmurje je obviselo v zraku brez zvez z našimi kraji na desnem bregu reke. Žalostno je dejstvo, da smo morali s po-

remčeno Radgono izgubiti tudi mnogo zavednih slovenskih vasi. Našim sonarodnjakom v sedanji Avstriji moremo samo priporočati, da zaupajo še naprej jug vladi, ki bo brez dvoma storila vse potrebno, da jim zavaruje najprimitivnejše narodnostne pravice za čas, dokler se ne združijo z nami. Naša vlada ima za to moč in zakrivila bi velik narodni zločin, če bi se te moči ne poslužila. Sicer pa je sedaj dolžnost naše vlade, da nemudoma ukrene vse, da dobimo čimprej železniško in cestno zvezo s Prekmurjem, ki je danes vsled mo-drosti entente popolnoma odrezano od našega državnega telesa.

COLUMBIA
GRAMOFONE

VICTOR NAVINSEK, 331 Greeve St., CONEMAUGH, PA.

OD \$35.50 — \$350.00
— VELIKA ZALOGA —
PLOŠČ V VSEH JEZIKIH.
BREZPLAČNE CE-
NIKE DOBITE PRI:

ALI STE BOLNI?

Jaz vam bom ozdravil. Že več kot trideset let sem ozdravil vse bolezni. Kožne, krvne, živčne, želodčne in revmatizem ter vsakovrstne druge bolezni. Lahko vam pokažem več dokazil naših rojakov, katere sem ozdravil. Jaz sem ozdravil, ko drugi niso mogli. Ne čakajte. Pridite k meni predno je prepozno. Če ne so take, da jih lahko vsako zmore. Preiskava brezplačna.

EUROPEAN MEDICAL OFFICE

SPECIALIST

311 Smithfield Street Nasproti poštnega urada. Pittsburgh, Pa.

Dr. Koler

SLOVENSKI ZDRAVNIK

638 Penn Ave. Pittsburgh, Pa.

Dr. Koler je naj-starejši slovenski zdravnik, specia-list v Pittsburghu, ki ima 28-letno prakso v zdravlje-nju vseh možnih bolezni.

Zastrupljenje kr-vi zdravi s gla-solitem 504, ki ga je izumel dr. prof. Erlich. Če imate morete ali manur-ške po telesu v grlu, izpadanje las, bolečine v kosteh, pordite in belstili vam bom kri. Ne čakajte, ker ta bo lezen se na levo.

Vse možne bolezenske zdravim po o-krajšani metodi. Kakor hitro opazite da vam preneha zdravje, ne čakaj-te, temveč pridite in jaz vam ga bom soproj povrnil.

Hydrosela ali vodno kilo ozdravim v 35. ur-2 in sicer brez o-zračitve. Bolezni raka, ki povzročajo bo-lezine v križu in hrbtu in včasih tudi pri puščanju vode, ozdravim s goto-vostjo.

Revmatizem, trganje, bolečine o-tekline, srbečice, škrofile in druge ko-žne bolezni, ki nastanejo vsled neči-ste krvi, ozdravim v kratkem času ni potrebno ležati.

Uradne ure: vsak dan od 8. ure sju-traj do 8. zvečer; v petkih od 8. sju-traj do 6. popoldne; ob nedeljah od 9. ure do 2. popoldne.

Najstarejši in največji slov. dnevnik v Združ državah

"GLAS NARODA"

(Glasilo J. S. K. J.)

Novice iz vseh delov sveta, dopisi iz slovenskih naselbin, novice iz starega kraja, članki politični, gospodarski, izvirna poročila iz starega kraja, črtice, povesti, roman, šaljivo satirična kolona Peter Zgaga vsak dan razven nedelj in praznikov.

STANE:

Za vse leto	-	-	-	\$6.00
za pol leta	-	-	-	\$3.00
za mesto New York za vse leto	-	-	-	\$7.00

Najmodernejše vrejena

TISKARNA

Vabila, okrožnice, plakati, koverta, pisemski papir itd.

Točno in po najnižjih cenah.

Slovenic Publishing Company,

82 Cortlandt Street.

New York City.